

V. évfolyam, 2. szám, 2015

Statisztikai Jelentések

A MEZŐGAZDASÁG
2015. ÉVI TELJESÍTMÉNYÉNEK
I. ELŐREJELZÉSE

**A mezőgazdaság 2015. évi teljesítményének
I. előrejelzése
V. évfolyam, 2. szám, 2015**

Megjelenik időszakosan
2015. december 15.

Szerkesztő

Dr. Vágó Szabolcs

Szerzők

Varga Éva
varga.eva@aki.gov.hu
Dr. Vágó Szabolcs
vago.szabolcs@aki.gov.hu

Kiadó

Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-3088
Fax: (+36 1) 476-3304
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://asir.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

Ezenkívül figyelmébe ajánljuk a Statisztikai Osztály adatgyűjtéseinek összefoglalóit, valamint a rendszeresen megjelenő Agrárgazdasági Figyelőt, amely áttekinti a főbb gazdasági folyamatokat és statisztikai eredményeket.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:
Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

A Mezőgazdasági Számlarendszer első előzetes eredményei 2015-re vonatkozóan	3
Módszertani áttekintés	3
A mezőgazdaság 2015. évi teljesítményének első előrejelzése	4

Táblázatok:

A Mezőgazdasági Számlarendszer főbb kibocsátás és jövedelemadatai.....	6
Mezőgazdasági munkaerő-felhasználás.....	6
Mezőgazdasági számla főbb adatainak változása.....	7
Mezőgazdasági jövedelemindexek	7

A Mezőgazdasági Számlarendszer első előzetes eredményei 2015-re vonatkozóan

Módszertani áttekintés

A Mezőgazdasági Számlarendszer (MSzR) adatait évente kétszer előzetesen, először a tárgyév novemberének végén, majd a tárgyévét követő januárban kell átadni az Európai Bizottságnak. A végleges adatsort a tárgyévét követő év szeptemberéig kell elkészíteni. A Földművelésügyi Minisztérium (FM) és a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) közötti munkamegosztásnak megfelelően az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) készíti az MSzR első és második előrejelzését, míg a végleges adatok elkészítése a KSH feladata.

Az MSzR a mezőgazdaság egészének tiszta, halmozódásoktól mentes teljesítményének kimutatását tűzi ki célul. Adatai az országban végzett összes mezőgazdasági tevékenységre vonatkoznak, az azt végzők fő tevékenységétől függetlenül. Tehát az MSzR tartalmazza a nem mezőgazdaságba sorolt szervezetek mezőgazdasági tevékenységét, de nem tartalmazza a mezőgazdasági szervezetek nem mezőgazdasági tevékenységét.

Az MSzR figyelembe veszi a hagyományos mezőgazdasági tevékenységek – növénytermesztés, állattenyésztés – mellett a mezőgazdasági szolgáltatások és az el nem különíthető másodlagos, nem-mezőgazdasági tevékenységek során előállított termékek és szolgáltatások értékét is.

Az MSzR az értékelést alapáron végzi, vagyis a termelői árhoz hozzáadja a termékhez köthető támogatásokat, melyeket közvetlenül a termelők kapnak meg és nem tartalmazza a termékadókat. A kapott támogatás a mezőgazdaság kibocsátásának értékét növeli, amennyiben termeléshez kötött támogatást kap a termelő.

A mezőgazdasági számlarendszerben az elszámolási időszak a naptári év. A számbavétel eredményszemléletben történik, azaz az abban az időszakban érvényes

értéken, amikor a gazdasági érték, követelés vagy igény keletkezik. A kibocsátást a létrejöttének időpontjában kell értékelni, függetlenül az értékesítés, illetve az el nem adott, raktáron álló készleteket is elszámolja, mintha az értékesítésre került volna. A kimutatott eredmény tehát inkább potenciális, az adott évben csak részben realizált jövedelem. Azt a jövedelmet is tartalmazza, amelyhez a saját termelésű mezőgazdasági termékek fogyasztása juttatja a háztartást.

A munkabérek és a munkavállalói jövedelmek elszámolásánál jelentkezik az MSzR egyik igen fontos sajátossága. Itt ugyanis csak azt a teljes természetbeni és pénzbeli díjazást kell elszámolni, amit a munkaadó fizet a munkavállalónak az adott időszakban végzett munkáért. A saját gazdaságban végzett munka, illetve a nem fizetett munkaerő (segítő családtagok) bére, illetve jövedelemigénye nincs elszámolva, hanem a működési eredmény részét képezi.

A mezőgazdasági jövedelmet nem szabad a gazdálkodók jövedelmének tekinteni, mivel – a tisztán mezőgazdaságból származó jövedelmek mellett – más forrásokból is jövedelemhez juthatnak. Továbbá ez a jövedelem az adott elszámolási időszak alatt végzett mezőgazdasági (valamint másodlagos, nem-mezőgazdasági) tevékenységgel képzett jövedelemre vonatkozik, annak ellenére, hogy bizonyos esetekben a jövedelmek csak egy későbbi időpontban folynak be. Ezért ezek nem jelentenek olyan jövedelmet, amit még az adott elszámolási időszak alatt ténylegesen meg is kapnak a jogosultak. A számolt jövedelemmutatók nem a mezőgazdaságból élő háztartások összjövedelmének vagy rendelkezésre álló jövedelmének mutatói.

A mezőgazdaság 2015. évi teljesítményének első előrejelzése

Az előzetes számítások alapján 2015-ben a mezőgazdaság teljes kibocsátásának értéke folyó alapáron 2457 milliárd forint, megegyezik a 2014. évi eredménnyel. A mezőgazdasági termelés volumencsökkenését az emelkedő termelői árak és a támogatások ellensúlyozták. A mezőgazdasági tevékenységből származó nettó vállalkozói jövedelem 2015-ben 6 százalékkal alacsonyabb, mint 2014-ben.

Az egy teljes munkaidős dolgozóra számított, mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem – az úgynevezett A mutató – 2015-ben 7 százalékkal elmarad az előző évitől.

Előzetes adatok alapján a mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátásának volumene a 2014. évi 11 százalékos emelkedés után 2015-ben 3 százalékkal kevesebb az előző évinél. A növényi termékek kibocsátásának volumene 9 százalékkal csökkent, az állatok és állati termékek termelésének volumene 6 százalékkal meghaladta az előző évit. Ugyanakkor 2015-ben a termékekhez köthető közvetlen támogatás a 2014. évi összeg háromszorosára emelkedett, ennek révén a két alaptevékenység kibocsátásának folyó alapáron számított értéke összességében megegyezik a 2014. évi értékkel. Ezen belül a növénytermesztési és kertészeti termékek kibocsátásának értéke 0,6 százalékkal, az állatok és állati termékek kibocsátásának értéke 3,6 százalékkal emelkedett az előző évi eredményhez mérten.

A növényi termékek körében a kertészeti termékek kivételével minden termékcsoport mennyisége csökkent. A gabonafélék, az ipari növények, a burgonya és a gyümölcsfélék mennyisége rendre elmaradt az előző évitől. A gabonafélék volumene az előzetes adatok szerint 14 százalékkal lett kevesebb, elsősorban azért, mert kukoricából mindössze 6,5 millió tonna várható, 30 százalékkal kevesebb a 2014. évinél. Ugyanakkor a 2015. évi termés csak 10 százalékkal marad el az előző öt év, azaz a 2010–2014. évek átlagától. (Például 2012-ben a 2015. évinél sokkal alacsonyabb termés volt, csak 4,8 millió tonna, az idei mennyiség kétharmada termett.) Búzából 5,3 millió tonnát takarítottak be, ami 2 százalékkal több a 2014. évinél, és az elmúlt öt év átlagánál közel 20 százalékkal magasabb. A 2015. évi búzatermés a 2000-es évek harmadik legjobb eredménye, 2004-ben

volt 6,0 millió tonna, illetve 2008-ban 5,6 millió tonna. Az árpa, rozs, tritikálé mennyisége is meghaladta a 2014. évit. A napraforgó termésmennyisége 2 százalékkal kevesebb az előző évinél, de 17 százalékkal meghaladja az ötéves átlagot. Az eddigi információk alapján a friss zöldségfélék volumene 4 százalékkal nőtt, elsősorban a csemegekukorica jó eredményei révén. A burgonya volumene 15 százalékkal csökkent az előző, a 2014-es évhez képest. A friss gyümölcsstermés 17 százalékkal, ezen belül az almatermés 26 százalékkal kevesebb, mint 2014-ben. A 2014. évi kiemelkedően magas, 780 ezer tonna után 2015-ben körülbelül 570 ezer tonna almát szedtek le, ami átlagos termésnek felel meg. Az MSZR-ben kiemelt további gyümölcsfélék közül a körte betakarított mennyisége jelentősen, 23 százalékkal nőtt, az őszibaracké 12 százalékkal csökkent. A szőlőből több mint 30 százalékkal többet szüreteltek le 2015-ben, mint az előző évben. A csemegezőlő volumene mérsékelten, a borszőlő volumene erősen, 33 százalékkal nőtt.

Az emelkedő mezőgazdasági termelői árak jellemzően ellensúlyozták a volumencsökkenést, de nem minden esetben. Például a kukorica áremelkedése 4 százalékos volt 2015-ben, csak kismértékben tompította a 30 százalékos volumencsökkenés hatását, és a kibocsátásának értéke 27 százalékkal elmaradt a 2014. évitől, melynek következményeként a gabonafélék kibocsátásának értéke sem érte el a 2014. évi szintet (–13 százalék). A repce közel 20 százalékos volumencsökkenését sem kompenzálta teljes mértékben a magasabb termelői ár, a kibocsátásának értéke 11 százalékkal kevesebb, mint a bázisidőszakban volt. Az alma árának 30 százalékos emelkedése ellenére a jelentős termés kiesés kibocsátása értékének 5 százalékos csökkenését okozta.

Az első előrejelzés alapján az élő állatok és állati termékek termelésének volumene 6 százalékkal emelkedett, kibocsátásának értéke azonban csak a támogatások révén haladta meg 4 százalékkal a 2014. évi szintet, mert a termelői árak nagyrészt elmaradtak az előző évitől. Volumennövekedés a marha-, a sertés- és a baromfiágazatban mutatkozik, a juh kibocsátásának volumene 3 százalékkal elmaradt az előző évitől. A termelői ár a tej esetében csökkent a legnagyobb mértékben, 21 százalékkal, de a sertés felvásárlási ára is 8 százalékkal alacsonyabb volt, mint 2014-ben.

A két alaptevékenység, a növénytermelés és a kertészet, illetve az állattenyésztés folyó alapáron számított kibocsátásának aránya az előzetes kalkulációk alapján 2015-ben 62,5–37,5 százalék. Ez az arány 2014-ben

63,8–36,2 százalék volt, azaz 2015-ben javult az állattenyésztés aránya, ami elsősorban a növénytermesztés volumencsökkenésének a következménye.

Számításaink szerint a folyó termelő-felhasználás értéke 2015-ben alig haladta meg (+0,8 százalék) a 2014. évi szintet. A termelés során közvetlenül felhasznált inputok mennyisége és ára kismértékben változott, összességében az előző évi szint közelében alakult. A folyó termelő-felhasználás legnagyobb tételét jelentő takarmányköltség a volumenemelkedés miatt 2 százalékkal magasabb, mint 2014-ben. A felhasznált műtrágya és talajjavító szerek volumene az előző évi szinten maradt, az ára mérsékelten (+2 százalék) emelkedett. Az energiaköltség 4, a növényvédő szer költsége 5 százalékkal mérséklődött, az állatgyógyászati költség 7 százalékkal nőtt.

Mivel a folyó áron mért kibocsátás és a folyó termelő-felhasználás értéke egyaránt kevesebb, mint 1 százalékkal emelkedett, a bruttó hozzáadott érték azonos az előző évvel 2015-ben. Ebben az évben 100 forint értékű folyó alapáron mért kibocsátás előállításához 63

forint értékű inputot használtak, míg az előző évben 60 forintot.

A termeléshez kötött támogatás 2015-ben háromszorosra az előző évinek, míg az egyéb termelési támogatás 6 százalékkal kevesebb, mint 2014-ben, de együttes összegük 8 százalékkal emelkedett. Az értékcsökkenés, illetve a termelési adók változatlan szintje mellett a termelési tényezők jövedelme 3 százalékkal csökkent 2015-ben. A mezőgazdaságban keletkező nettó vállalkozói jövedelem folyó alapáron 6 százalékkal alacsonyabb, mint egy évvel korábban. Az összes mezőgazdasági munkaerő-ráfordítás 2,5 százalékkal emelkedett 2015-ben.

Mindezek eredményeként a mezőgazdaságban dolgozók jövedelemhelyzetének változását mérő úgynevezett A mutató 93 százalék, azaz 2015-ben az egy teljes munkaidős dolgozóra számított, mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem 7 százalékkal csökkent.

1. táblázat: A Mezőgazdasági Számlarendszer főbb kibocsátás- és jövedelemadatai^{a)}

milliárd HUF

Megnevezés	Folyó alapon		
	2013	2014	2015 ^{b)}
Gabonafélék (vetőmaggal)	668	733	641
Ipari növények (hüvelyesekkel)	263	284	306
Takarmánynövények	51	56	55
Kertészeti termékek (zöldség, ültetvény, virág)	178	198	221
Burgonya (vetőgumóval együtt)	34	36	29
Szőlő, gyümölcs	126	110	132
Bor	32	24	32
Egyéb növényi termékek	11	13	13
Növénytermesztési és kertészeti termékek együtt	1 364	1 455	1 429
Állatok	540	554	612
Állati termékek	251	273	244
Élő állatok és állati termékek együtt	791	827	856
Mezőgazdasági termékek összesen	2 156	2 281	2 285
Mezőgazdasági szolgáltatások	108	117	123
Nem mezőgazdasági másodlagos tevékenység	53	48	48
Mezőgazdasági kibocsátás összesen	2 317	2 447	2 457
Folyó termelő-felhasználás	1 457	1 459	1 470
Bruttó hozzáadott érték alapján	860	988	987
Termelési tényezők jövedelme	1 050	1 199	1 166
Működési eredmény/vegyes jövedelem	766	879	830
Nettó vállalkozói jövedelem	664	774	728

^{a)} Az MSzR adatai tevékenységi alapon számítva.^{b)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

2. táblázat: Mezőgazdasági munkaerő-felhasználás

Éves Munkaerő Egység

Megnevezés	2013	2014	2015 ^{a)}
Összesen	444 424	462 930	474 283
Nem fizetett	323 604	336 165	346 250
Fizetett	120 820	126 766	128 033

^{a)} Előzetes adat.

Forrás: KSH

3. táblázat: Mezőgazdasági számla főbb adatainak változása^{a)}

Megnevezés	százalék					
	Volumenindex			Értékindex		
	2013/12	2014/13	2015/14 ^{b)}	2013/12	2014/13	2015/14 ^{b)}
Gabonafélék (vetőmaggal)	131,4	123,3	86,2	109,7	109,7	87,4
Ipari növények (hüvelyesekkel)	118,1	115,4	93,6	96,3	107,9	107,7
Takarmánynövények	118,0	105,2	89,4	125,1	108,9	98,4
Kertészeti termékek (zöldség, ültetvény, virág)	100,8	111,0	102,9	108,6	111,7	111,7
Burgonya (vetőgumóval együtt)	89,6	115,3	85,0	130,6	104,8	79,9
Szőlő, gyümölcs	126,4	108,5	95,7	122,5	86,9	120,5
Bor	109,9	62,6	120,0	109,2	74,9	132,0
Egyéb növényi termékek	148,2	101,8	100,0	121,7	117,2	100,6
Növénytermesztési és kertészeti termékek együtt	122,4	116,3	91,4	108,7	106,6	98,3
Állatok	97,3	105,1	106,7	103,1	102,6	110,6
Állati termékek	100,4	102,7	103,5	105,1	108,6	89,4
Élő állatok és állati termékek együtt	98,3	104,3	105,6	103,7	104,5	103,6
Mezőgazdasági termékek összesen	113,3	111,9	96,6	106,8	105,8	100,2
Mezőgazdasági szolgáltatások	101,8	104,3	103,0	107,2	108,3	105,1
Nem mezőgazdasági másodlagos tevékenység	99,0	91,2	100,0	106,7	91,3	100,0
Mezőgazdasági kibocsátás összesen	112,4	111,1	96,9	106,8	105,6	100,4
Folyó termelő-felhasználás	103,0	103,8	100,2	102,4	100,1	100,8
Bruttó hozzáadott érték alapján	130,5	123,4	92,0	115,3	114,9	99,9
Termelési tényezők jövedelme				115,8	114,2	97,2
Működési eredmény/vegyes jövedelem				119,9	114,8	94,4
Nettó vállalkozói jövedelem				122,7	116,5	94,1

^{a)} Az MSzR adatai tevékenységi alapon számítva.

^{b)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

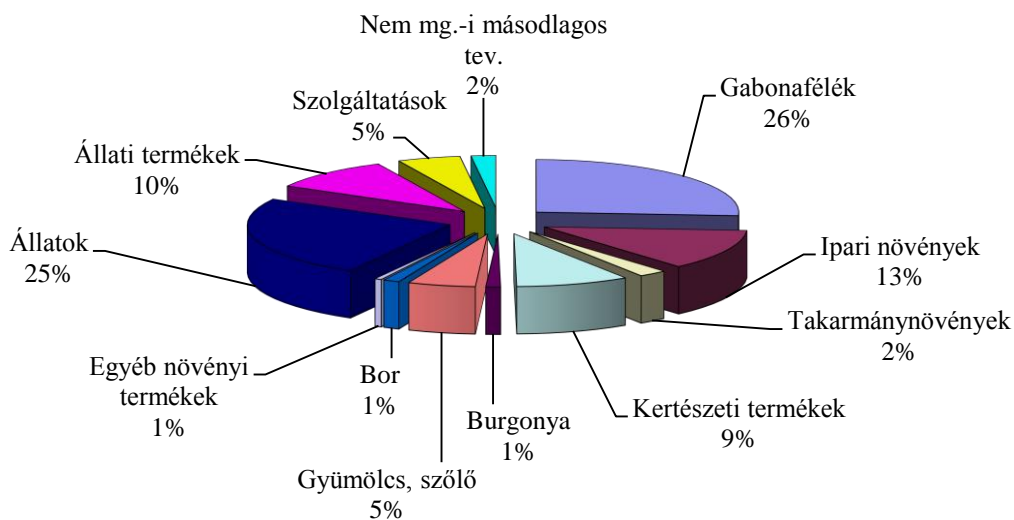
4. táblázat: Mezőgazdasági jövedelemindexek

Megnevezés	előző év = 100,0		
	2013	2014	2015 ^{a)}
'A' mutató	109,5	106,2	93,3
'C' mutató	119,1	112,9	92,5

^{a)} Előzetes adat.

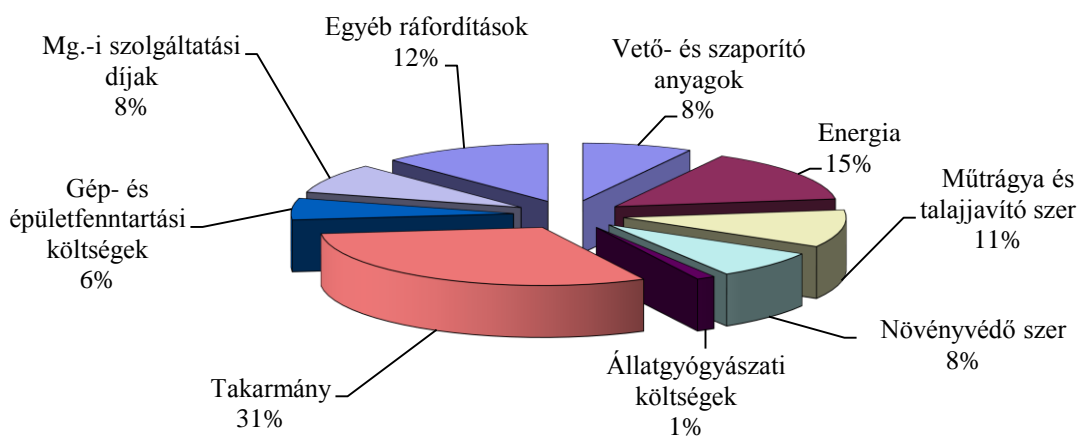
Forrás: KSH, AKI

1. ábra: A mezőgazdasági kibocsátás szerkezete 2015-ben^{a)}

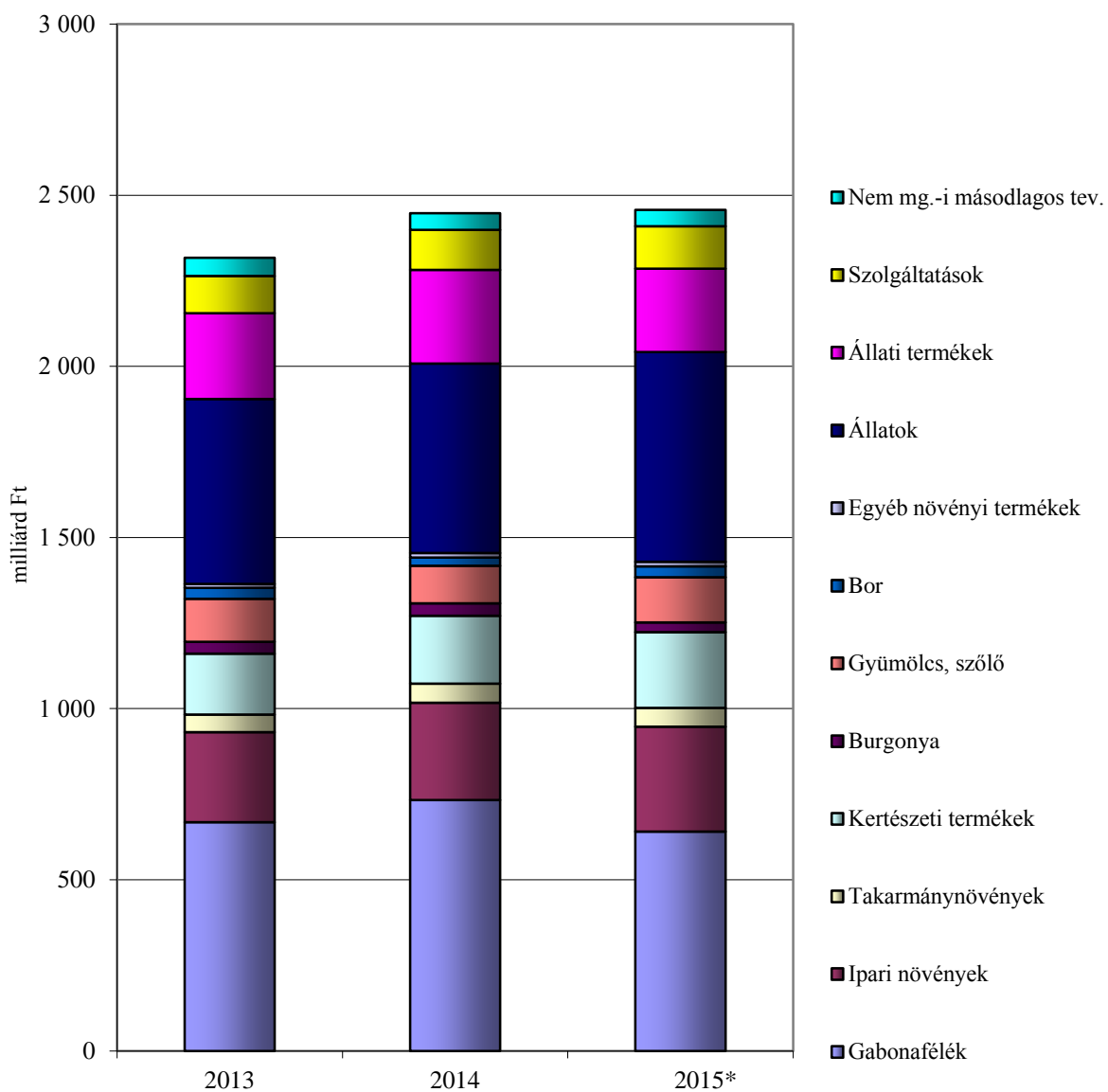
^{a)} Előzetes adat.
Forrás: KSH, AKI

2. ábra: A folyó termelő-felhasználás szerkezete 2015-ben^{a)}

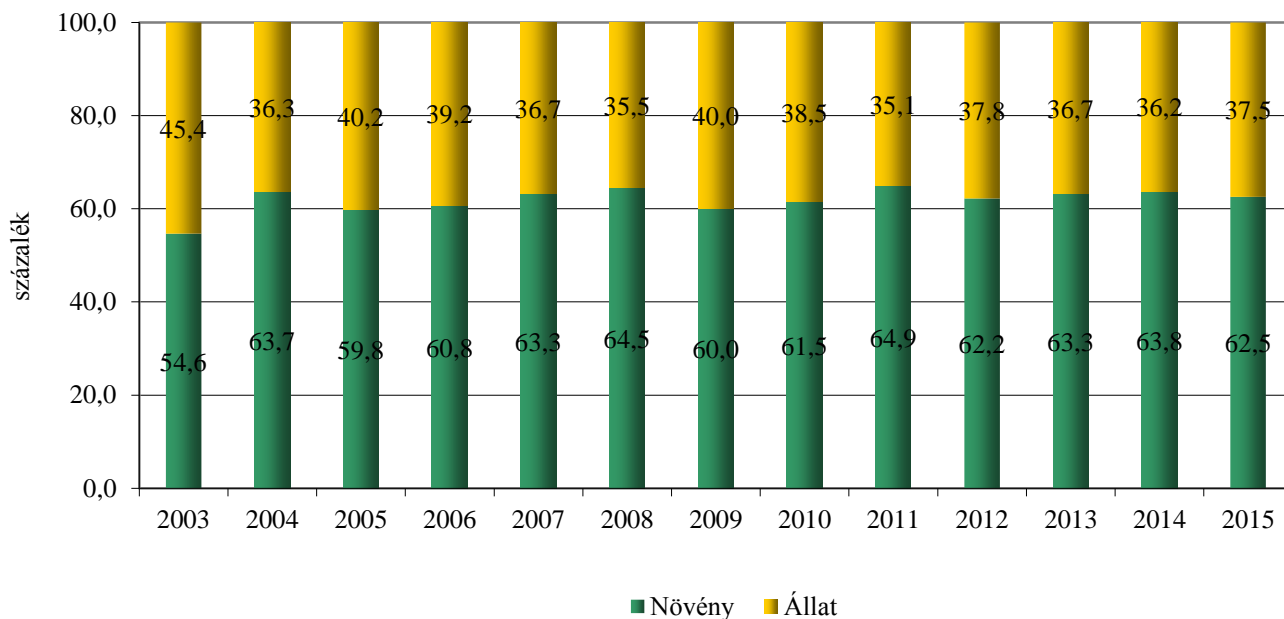
^{a)} Előzetes adat.
Forrás: KSH, AKI

3. ábra: A mezőgazdasági kibocsátás főbb összetevői^{a)} (2013–2015)

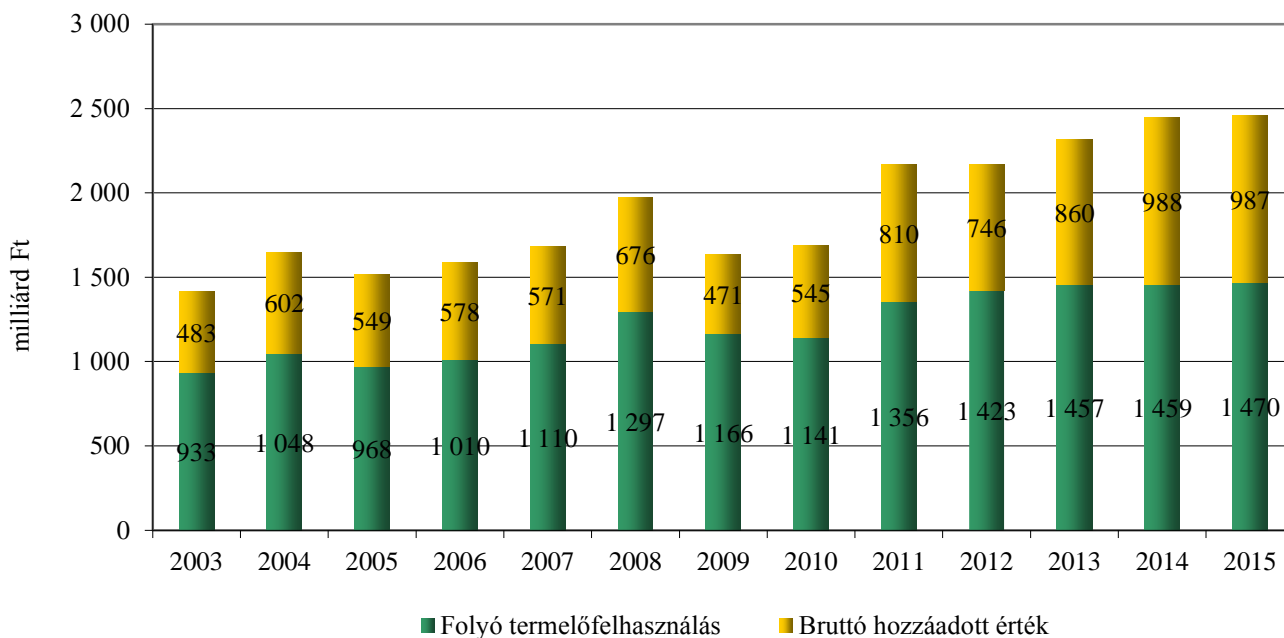
^{a)} A 2015. évre vonatkozó adat előzetes adat.
 Forrás: KSH, AKI

4. ábra: A növénytermelés és az állattenyésztés arányának alakulása 2003 és 2015 között^{a)}

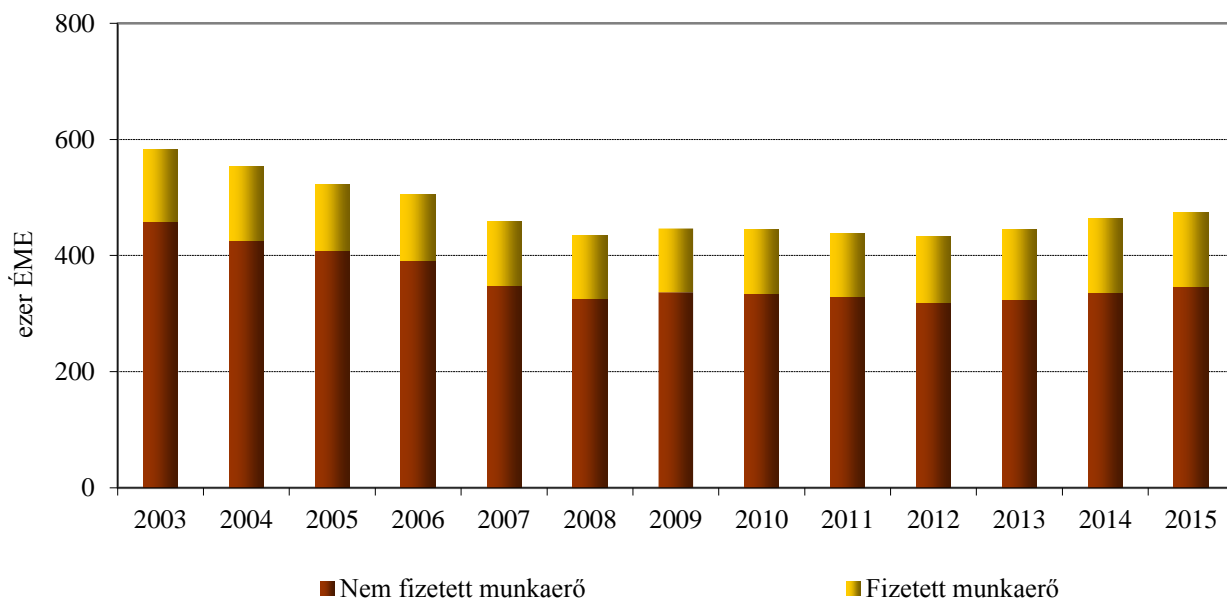
^{a)} A 2015. évre vonatkozó adat előzetes adat.
 Forrás: KSH, AKI

5. ábra: A folyó termelő-felhasználás és a bruttó hozzáadott érték alakulása 2003 és 2015 között^{a)}

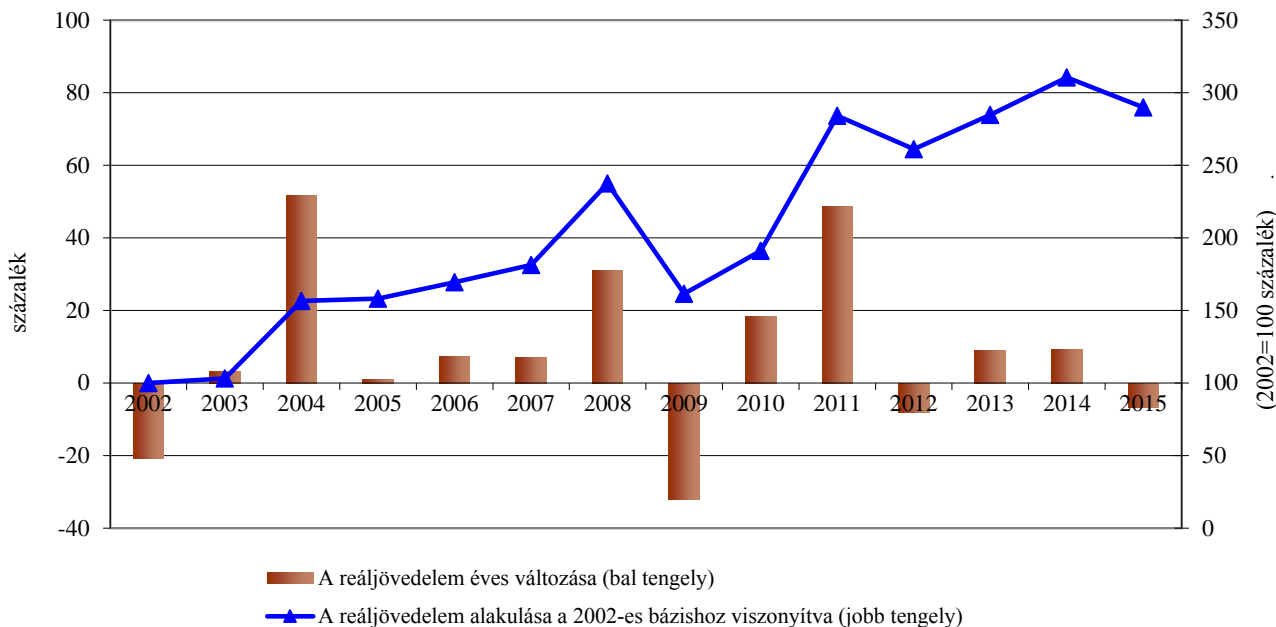
^{a)} A 2015. évre vonatkozó adat előzetes adat.
 Forrás: KSH, AKI

6. ábra: A mezőgazdaságban felhasznált nem-fizetett és fizetett munkaerő alakulása 2003 és 2015 között^{a)}

^{a)} A 2015. évre vonatkozó adat előzetes adat.
 Forrás: KSH, AKI

7. ábra: Az egy munkaerőegységre jutó reáljövedelem évenkénti változása és a 2002-es bázishoz viszonyított alakulása

^{a)} A 2015. évre vonatkozó adat előzetes adat.
 Forrás: KSH, AKI

